

Les comadres ye una asociación de muyeres feministes, una asociación onde tienen cabida toles presones, pero dende llueu'l feminismu ye lo que les xune. Asina define Begoña a esta Asociación que lleva doce años alzando la voz en defensa de los derechos qu'endemasiaes vegaes se negaron y riequen a la metá de la población. Nesti intre, dientro les comadres, Begoña ye la presidenta, pero, acordies les sos propies pallabres, anantía de presidenta foi 'de tou', lo que nun ye d'estrñar por que lleva nes comadres dende'l so entamu nel 1986.

Les Comadres

Testu: Lluía Fernández – Semeyes: Ceanar Nolan

Pa entamar, define "feminismu", pa evitar malentendios más o menos intencionaos...

Por feminismu nosotres entendemos una filosofía o una forma de ver la vida y la sociedá qu'entiende qu'homes y muyeres son esautamente iguales en derechos y deberes.

Entós feminismu nun ye "comu'l machismu pero al reves" ...?

Non, nun tien na que ver. Feminismu y machismu nun son contrarios. El machismu ye una forma de vida, una cadarma social que se basa en que l'home ye superior a la muyer, na so supremacía; nella hai una pirámide y la cume ye l'home. Por contra, el feminismu básase en qu'homes y muyeres son iguales en derechos. Pue haber homes feministes, ca vegada hai más homes feministes, porque esto, la igualdá de la muyer, nun ye una tarea que puean facer les muyeres soles, tienen de tar nello muyeres y homes. Fíxate que ye la mayor revolución qu'hai, que muyeres y homes seyan consideraos iguales en derechos y deberes.

¿Ves braeros avances nesta xera?

Cambiaron les coses munchísimo, dende 1986 fasta'l 2008. Siempre pensando na sociedá equí y agora, porque si miramos pa otros países nun ye que nun camudare muncho, ye que nun cambió res. Equí y agora sí, dende que yo por exemplu m'alcuerte y tenga usu de razón, dende que les muyeres nun podíen abrir una cuenta corriente, pa dir a cualisquier

lláu les muyeres teníen de pedir permisu al home o al pá, incluso p'alministrar la so herencia, taben tutelaes siempre y en tou momentu, en cualisquier situación, por un varón.

Siempre se trató a la muyer comu si fore un menor, comu si enxamás algamara a ser una presona autónoma por sí sola. Nun s'estudiaba na universidá comu s'estudia agora que se ve que ta enllena muyeres, si salíes pela nueche ya tabes mal vista... bono, en fin, había una riestra de coses que magar agora suenen comu que son mui del pasáu, nun foi hai tantu, ta ehí a la vuelta la esquina.

¿Qué cambió y que sigue igual? Pues qu'el machismu continúa, lo que pasa que tamién cambió la forma de dominación, llóxicamente. Agora naide te diz, a nun ser que seya daquién ya maltrataor, nun te pongas esti vistíu, nun sorris, nun te peines asina, nun pues estudiar esto, nun pues facer esti oficiu... pero si hai otre formes de poner barreres pa que nun pueas facer determinaes coses. Por eso hai rames de la universidá, carreres qu'entá son mui de homes, y entá hai profesiones qu'entá son mui d'homes, y nun ye porque les muyeres nun tean capacitaes pa desempeñales. Y llueu hai que cuando lleguen les muyeres en masa a esa profesión na que nun yeren avezaes ye comu que se "devaluara", eso sigue siendo productu del machismu, del patriarcáu.

¿Qué retos tenemos agora per delante les muyeres?

Hai que consolidar lo que conseguimos y seguir avanzando fasta algamar la igualdá real. Que naide tea que te vulgar onde tas por ser muyer, sinon por ser presona, y a los homes nun se-yos considere meyores por ser homes, en cualisquier puestu na sociedá. Cuando naide diga eso de "muyer tenía de ser" o se dé daquien por bonu pa un puestu por que seya home, ya tará too conseguío. Dende lluéu, equí y en cualisquier otra parte del mundiu. El feminismu ye internacional.

Falando d'otres partes del mundiu, ¿Crees que l'aumentu d'inmigrantes, provenientes de países de mentalidá nidiamente más machista, tan afeutando a la nuesa sociedá?

Yo espero que cambie la mentalidá de les muyeres que vienen equí a vivir. Trátase de cumplir la llei. Entós dame igual que seya árabe, que seya de Santu Domingu, que seya d'Andalucía o que seya asturianu, tienen que cumplir les lleis, y equí y agora les muyeres tenemos unos drechos que nun podemos dexar pisotiar. Ta pasando de fechu que'l númberu de muyeres que muere agora a manes de los maltrataores colas que viven ye un porcentaxe importante de muyeres inmigrantes. Tenemos que buscar la forma d'aportar a elles, de que sepan qu'equí tienen esos drechos y que los pueden exercer. Ye una tarea que tenemos dende'l feminismu, tamién, col sofitu de tol mundiu y dende lluéu con un gobiernu que nos apoye, por supuesto; sinon sedría inutil.

Ya que lo menciones ¿crees que dende les instituciones ta actuándose correchamente?

A ver... cortos siempre se queden porque nosotres siempre pedimos más. Ye la nuesa obligación pedir siempre más ¿nun ye asina? En tolos campos, la obligación de la ciudadanía ye pedir. Falando concretamente d'equí, de Xixón, tenemos una situación yo diría que mui bona, con muncha concienciación, con munches dependencias puestas al serviciu de la muyer y que. Claro que puede que nun lleguen a cubrir tolo que quixéremos o qu'a dalguna muyer tuviere dalguna esperiencia desagradable, que siempre puede pasar, porque

al final les cosas tan siempre en manes d'otres presones y les presones pueden fallar. Pero a mi paezme qu'en Xixón, y estendiéndolo a Asturias, tenemos bona rempuesta por parte de les muyeres que tan na política.

Tornando a falar de les Comadres, fálanos de los vuesos premios.

El premiu "Comadre d'Oru" ñaz al tiempu que la tertulia y ñaz cola idega de poner n'alza aquelles muyeres, faciendo énfasis en que sean muyeres, o entidaes que se preocupen en defender los drechos de les muyeres. Al empar creamos un premiu que llamamos "Felpeyu", que nun creo que faiga falta desplicar lo que ye un felpeyu, porque n' asturianu entiéndese perfectamente, que val pa dar un tirón d'oreyes a aquelles presones o entidaes que tan faciendo tolo contrario a la comadre d'oru, ello ye, poner cuantes cortapises puea pa que la muyer avance nos sos drechos.

Por curiosidá ¿acuden a recoyer el felpeyu?

Non, la verdá ye que ya nin los convidamos, mandámos-yoslu por corréu. A una fiesta nun pues convidar a un felpeyu. Al principiu si los convidábemos a la entrega, y dalgún vino, mui puquitinos pero dalgún vino. Vino Chumi Chumez, vino cuando se-y dió a televisión española vino un señor que nun sabía nin a qué venía y cuando-y lu dimos al diariu'l Comercio mandáronnos a la única muyer que teníen en plantilla que nun fuera de les de la llimpieza, una fotógrafa. Llueu la fiesta camudó, fízose nun llagar y nun-y dimos más al felpeyu la oportunidá de venir. Damos-y la oportunidá de cambiar, que nun ye poco.

¿Quiénes son les premiaes y premiaos esti añu?

La Comadre d'oru ye tou un arguyu de Comadre d'Oru, Soledad Murillo de la Vega, doctora en socioloxía, que trabayó comu Secretaria Xeneral de Política d'Igualdá y durante'l so trabayu, fízose la llei integral escontra la violencia de xéneru y la llei orgánica pa la igualdá efeutiva entre muyeres y homes. Agora mesmo ye la direutora de la Unidá d'igualdá de la Universidá de Salamanca y pertenez al Comité Antidiscriminación de la Muyer nes Naciones Xunies. Feminista convencía y que convence.

...¿Y el Felpeyu?

El Felpeyu ganólu una empresa que se noma Obo Bettermann S.A. que tien la sede na Pola Sieru. Ye una empresa que fai una campaña publicitaria pal so material de canalización de cables baxu'l llema "les top models de obo". Viéndolo hai pocu que desplicar -(pa quien nun vieran la publicidá en cuestión, les muyeres qu'apaecen nel anunciu tienen poca pinta de ponese a trabayar con cables)-. Gustónos muncho que lo presentó daquién ayenu a la tertulia, recibimos una carta d'Inxeniería ensin fronteres suxiriendo la candidatura. Desplicábenos comu tan les moces que trabayen n'inxeniería, comu se sienten cuando van a enseña-yos un material que puen utilizar y s'alcuentren con esto. Lluéu elles tienen que dir series. Tienen que dir vestíes comu si fueren guardies civiles o pasa lo que pasa colos malos entendíos. Creen que nun tien denguna importancia la publicidá, y la publicidá ye parte de la educación. La publicidá ye una parte importante de la educación de los neños y neñes que la ven, asina que les neñes acaben creyendo que tienen que ser toes top models y los neños que cualisquier muyer que vean ta a la so disposición, porque ye pa lo que sirve.

Aparte de los premios, ¿dalguna otra candidatura que comentar?

Esti añu damos una mención especial al periódicu Público, porque tien firmáu un decálogu pa tratar los temes de violencia de xéneru y llueu nes sos páxines nun almiten dalu anunciu que lleve implícito la prostitución, comu son estos de contactos y toa esa hestoria.

Tamien nomamos babayu, que tamién ye una pallabra mui asturiana y qu'amás nun tien torna, nun ye que sea tontu nin que seya na, ye babayu y puntu, a Don Francisco Serrano, que ye un xuez de familia qu'arremete escontra la llei de violencia de xéneru, comparando a un home xulgáu por esa llei colos presos de Guantánamu. Entos nun merez nin un Felpeyu, sinceramente, ye que ye un babayu. Nun llega nin a Felpeyu.

Aparte de la folixa de Comadres colos sos premios, ¿qu'actividaes teneis?

Tenemos una actividá continuá a lo llargo l'añu, con una conferencia mensual, unes xornaes, viaxes, la folixa les Comadres... en fin tenemos munches actividaes, toes relacionaes col tema les muyeres. El tema la salú ye un tema que nos preocupa, porque no único que queremos que se nos mire diferente, que ye na salú, porque'l cuerpu del home ye distintu al cuerpu de la muyer, y ye no único no que se fai tabla rasa. Ehí les investigaciones tan feches pa los homes, a nun ser cuando quieren facer dalgún esperimantu.

Comu les vacunes que tan faciendo agora del virus del papiloma humanu... Ye l'home'l que lu trasmite y la vacuna ye pa nosotres, agora hai unes neñes afeutaes por una partida que dicen que salió mal... Dende un sector del feminismu tamos en contra de que s'entamare a vacunar a neñes d'edaes tan curties ensin saber esautamente les consecuencias de la vacuna.

Pa finir, quien quiera trabayar con vosotres nesta xera y participar na Asociación Comadres ¿qué tien de facer?

Pues tien d'apuntase, saber que ta nun sitiu d'ideoloxía feminista d'izquierdes y pagar una cuota de 15 € al añu cola que tien drechu a ser informada de lo que facemos tolos meses. El drechu a participar tienlu igual porque les actividaes son subvencionaes y pue participar quien quiera.